

ENERGINET

Energinet
Tonne Kjærvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

REFERAT

REFERAT MSU MØDE 28. FEBRUAR 2019

Dato:
1. marts 2019

Forfatter:
GTK/GTK

Tid: 28. februar 2019 kl. 10.00-14.00

Sted: Dansk Energi (CabInn)

Deltagere:	Navn	Virksomhed
	Anders Stouge	Dansk Energi
	Michael Guldbæk Arentsen	Dansk Energi
	Henrik Hornum	Dansk Energi
	Michael Lehmann Eriksen	KONSTANT
	Brian Hansen	Dinel
	Egon Dalsgaard Dyring	N1
	Jens Fossar Madsen	Radius Elnet
	Signe Horn Rosted	Energinet
	Martin Lervad Lundø	Energinet
	Anders Dalgaard	Energinet
	Gitte Schjøtt-Kristensen	Energinet
	Fraværende: Tommy Lykke- gaard	TREFOR Elnet

Gæster	
	Pkt. 2: Jeannette Møller Jørgensen, Energinet
	Pkt. 3: Nikolaj Jakobsen, Dansk Energi
	Pkt. 4: Thomas Dalgas, Energinet, Dansk Energi
	Pkt. 5: Thomas Dalgas Rasmussen, Energinet
	Pkt.7: Jeannette Møller Jørgensen, Energinet
	Pkt. 8: Karsten Feddersen, Energinet (pr. telefon)

1. Velkommen og dagens møde

Formandskabet bød velkommen og dagsordenen for mødet blev godkendt. Der er udarbejdet et årsprogram for 2019, der bygger på 2018 årsprogrammet. Der var enighed om årsprogrammets indhold med en bemærkning omkring at der skal være mulighed for at tilpasse årsprogrammet efter behov og efter dagens drøftelser.

2. Aggregatorer

For et par år tilbage blev de første analyser af aggregatorer udarbejdet og i den forbindelse blev der defineret 4 overordnede modeller for aggregatorer. Det er disse 4 modeller, der har dannet grundlaget for det videre arbejde.

De tre grundlæggende trin i implementeringen af aggregatorerne blev genopfrisket:

Trin I: Definition af "aggregator" i markedsforskrifter.

Trin II: Test af datakommunikation og forberedelse af processer i den endelige løsning

Trin III: Implementering i forskrifter ift. endelig udformning af EU's Ren Energi-pakke med efterfølgende national lovgivning

Jo mere vi på tværs af TSO og DSO forstå implikationerne ved indførelse af aggregatorer, jo bedre input kan vi levere til Energistyrelsen og jo mere kan Danmark komme på forkant af europæisk lovgivning.

Samtidig med implementeringen af Ren Energi-pakken, hvor aggregatorrollen skal indføres, er der aktører, der efterspørger muligheden for at nyttiggøre målinger. Derfor foreslås det at igangsætte et pilotprojekt, der har til formål at teste datakommunikationen mellem måleoperatør og DataHub. Det handler alene om at teste datakommunikationen, og der testes hverken konkrete produkter og/eller anvises specifikke forretningsmodeller. Målet med projektet er at indsamle viden om hvad det kræver at være måleoperatør, som kan være en delydelse fra en aggregator. Alle interesserede aktører inviteres til at kunne deltage.

Det er vigtigt at være helt klare i kommunikationen omkring at aggregator rollen og implementeringen heraf i EU- og Ren energi-pakke regi, er én ting, og det løses ikke med det pilotprojekt som nu igangsættes. Det blev understreget, at der er behov for en nærmere beskrivelse af, hvad en aggregator er. EU-lovgivningen efterlader rum til national fortolkning af aggregatorrollen, men fx er det ikke muligt både at være kunde og aggregator på samme tid.

Der var fra MSU opbakning til at teste datakommunikationen i et pilotprojekt, og desuden blev det besluttet at gå nærmere ind i beskrivelsen af aggregatorrollen på kommende møder.

3. Tarifprojektet

Siden tarifprojektet startede i maj 2018, er der blevet gennemført en omfattende interviewrunde med efterfølgende offentliggørelse af konsultationsrapport. Der er kommet mange gode input og specifikke forslag til hvordan tarifdesignet kan forbedres. Udover samarbejdet med den tværministerielle arbejdsgruppe om tariffer, har Skatteministeriet ligeledes ønsket observatørstatus i projektet.

I projektet er man nu på vej ind i fase 3, som handler om at arbejde med varianter af tarifdesign. I fase 2 af projektet er der blevet udarbejdet evalueringskriterier, som efter godkendelse i hhv. Netudvalget under Dansk Energi og Energinet, også skulle godkendes af MSU.

MSU godkendte evalueringskriterierne med input til ordlyden af det første kriterie, der i den nuværende form godt kan misforstås. Desuden gav MSU det input til projektgruppen, at det er rigtigt vigtigt, at arbejdet er robust i fht udviklingen (fx i fht varmepumper og elbiler). Derfor skal det langsigtede perspektiv tænkes ind, så tariffene understøtter at forbrugeren kan agere fleksibelt, også når belastningen af nettet øges. I Energinet er der etableret et delprojekt under tarifprojektet omkring netprodukter. Dette projekt vil der blive orienteret om på et kommende MSU møde

4. Handel med lokal fleksibilitet

Indledningsvist blev et forslag til ændring af det oprindelige kommissorie præsenteret. Projektgruppen foreslår at indsnævre kommissoriet, så det alene omhandler handel med lokal fleksibilitet til at løse flaskehalsproblemer i transmissionsnettet. Der vil dog stadig være indlagt en fase 2 i projektet, hvor det kontrolleres, om det foreslåede set-up kan bruges til at løse flaskehalsproblemer i distributionsnettet. Dette sker før der igangsættes et pilotprojekt i fase 3 af projektet, som forventes igangsat i Q3 2019.

MSU godkendte tilpasningen af kommissoriet. Det blev dog tilkendegivet, at det der virker på transmissionsniveau ikke nødvendigvis virker det på distributionsniveau, og derfor vil det være relevant at beskrive dette forhold nærmere. Samtidig blev det understreget, at alene det at kunne blive i stand til at geotagge regulérkraftbud er værdifuldt, hvilket også aktualiseres af implementeringen af europæiske platforme som MARI og PICASSO, hvor geotagging af bud i høj grad bliver relevant. Det blev desuden understreget hvor vigtigt det er at have balanceansvarlige aktører med i projektet. Af hensyn til disse bør drøftelserne i projektet organiseres, så det står klart, hvornår de er væsentlige for balanceansvarlige aktører.

Dernæst blev der givet en status på fremskridt i projektet. De eksisterende rammer for regulérkraftbud anvendes med mulighed for frivillig tilføjelse af geo-tags. I pilotprojektet vil der blive taget udgangspunkt i de stationer, hvor der forventes størst overbelastning. Gennemførelse af pilotprojektet vil desuden kræve IT-udvikling af Energinets driftsplanlægningssystem.

Endelig blev det kort skitseret hvilke emner der pt. drøftes i projektgruppen, herunder kan nævnes geo-tags enten på TSO- eller DSO stationsniveau, hvordan aktiveres bud ved lokalt behov og hvordan integreres løsningen med europæisk markedsplatform (MARI).

5. Pilotprojekt omkring frekvensstyrede reserver fra en aggregator uden balanceansvarlig aktør

Energinet orienterede om et pilotprojekt omkring levering af FCR (hurtig aktiverbar primær reserve) og FCR-D (hurtig aktiverbar frekvensstyret driftforstyrrelsesreserve) der startes op 1. marts med en testperiode på et år. Idéen bag pilotprojektet er at udfase unødvendige historiske krav for at fjerne adgangsbarrierer og unødvendige transaktionsomkostninger. Anlæg/enheder der deltager er primært lokaliseret i distributionsnettet, og deres deltagelse kan skabe "uro" i nettet via effektudsving, men det vil ikke være flere end der allerede er i dag. De deltagende enheder er blevet bedt om at have DSOerne med på sidelinjen, hvilket MSU påpegede

som vigtigt – især hvis der ses en tendens til en særlig koncentration af ressourcer hos et specifikt netselskab.

Det blev aftalt på mødet, at Energinet på et senere møde orienterer om resultaterne med fokus på at se dem i forhold til et længere perspektiv.

6. Adgang til og anvendelse af data på forsyningsområdet

For nyligt udgav Grønt vækstteam 10 anbefalinger til regeringen, hvorunder der var anbefalinger til og anvendelse af forbrugsdata på forsyningsområdet. I Jyllands-Posten d. 20. februar refererede Lars. Chr. Lilleholt til Energinets indsats på området. På mødet orienterede Energinet om to igangværende tiltag.

Det ene tiltag er implementering af en ny tredjepartsadgang til DataHub slut 2019. Almindelige forbrugere skal fortsat anvende NemID, mens erhvervskunder ved fuldmagtsgivning til deres data ligeledes vil kunne vælge en alternativ proces uden anvendelse af NemID. Der vil også være adgang for udenlandske virksomheder via en pendant til NemID.

Det andet tiltag kaldes Open Door Lab, og er et udviklingskoncept der afprøver og demonstrerer muligheder for at anvende energidata og realisere digitaliseringspotentiale for at understøtte markedsbaseret indpasning af vedvarende energi. Tiltaget er etableret i forbindelse med etableringen af Energi Data Service for at sikre anvendelse af data. I Open Door Lab inviteres parter ind, der har en idé til anvendelse af data, og samtidig får Energinet input til fx hvilke datasæt der skal være tilgængelige i den åbne dataservice og hvilke barrierer, der er for anvendelse af data.

MSU konstaterede, at det var særdeles relevant at drøfte hvordan TSO og DSO kan arbejde med at stille data til rådighed på et kommende MSU møde

7. Citizens energy communities

Direktivteksten omkring citizens energy communities også kaldet borgerfællesskaber af Energistyrelsen, ligger nu fast. Direktivteksten er virkelig bred og rummer mange fortolkningsmuligheder og giver både borgerfællesskaberne mange rettigheder og tilsvarende forpligtelser. Øvelsen nu består i at konkretisere borgerfællesskaber i dansk lov, hvor det understøtter Kommissionens hensigt uden at konflikte med elmarkedets organisering. I sammenhæng hermed er det vigtigt at blive skarpe på, hvad TSOens og DSOernes roller er i fht borgerfællesskaberne.

MSU opfordrede til at der på tværs af TSO-DSO gives input til Energistyrelsens videre arbejde med borgerfællesskaber og reguleringen af disse.

8. 15 minutters afregning

Dette punkt har været et tilbagevendende emne på MSU møder, og er også blevet drøftet i andre markedsfora. Fra balanceansvarlige aktørers side er der på Energinets Elaktørforum fra produktionsbalanceansvarliges side understreget vigtigheden af, at regulerbare produktionsenheder (dvs. typisk store enheder) vil blive 15-minutters målt i et 15-minutters balancemarked. Fra forbrugsbalanceansvarlige er der ikke tilkendegivet noget ønske om 15-minuttersmåling.

Der er til MSU blevet eftersendt en omkostningsudbygning på systemdriftsomkostningsbesparelsen ved de forskellige scenarier set i forhold til i dag som adspurgt på forrige møde. I mel-

lemtiden er Ren energi-pakken endelig vedtaget, og heri slås det fast, at kunder skal kunne afregnes i samme tidsopløsning som balancemarkedet. Denne mulighed kommer kunderne til aktivt at skulle tilvælge.

De nordiske TSO'er er enige om, at implementeringen af 15 minutters balancemarked ikke nås i 2020, men i stedet hurtigst muligt efter 1. januar 2021. Det vil betyde, at flexafregning vil være fuldt indfaset, når implementeringen af 15 minutters balancemarked sker. Det vil dog være de nationale regulatorer som vil skulle give tilladelse til eventuelle udskydelser i forhold til ultimo 2020.

Der blev spurgt ind til, hvor skalérbar en løsning vil være, dvs. er det muligt at starte i et scenarie og derefter bygge på? Dertil blev der svaret, at uanset hvilket scenarie, der vælges, vil DataHub udviklingsarbejdet være det samme.

MSU gav følgende pejlemærker til Energinet i fht det videre arbejde:

- Tænk omkostningsfornuftigt. Vær opmærksom på ikke at gennemføre et meget dyrt set-up, hvis der ikke er kunder der reelt efterspørger det
- Start ud med en minimumsløsning, der efterfølgende kan skaleres
- Giv frivillighedens muligheder

9. Flexafregning og Nettoafregningsgruppe 6

Med den seneste udmelding fra Energistyrelsen lægges der op til at samtlige anlæg i nettoafregningsgruppe 6 skal beholde den nuværende årsopgørelsesdata, uanset hvornår den er placeret. DataHub skal således understøtte forskellige årsafregningstidspunkter.

Implementering af løsningen sker i to trin, og der er fokus på at der foretages tilstrækkeligt med tests.

Der blev desuden orienteret om at DataHub har fået et nyt datacenter, der gør performance dobbelt så hurtigt. Det betyder, at DataHub kan tillade fuld flexafregning. Dog er driften pt. udfordret pga. visse fysiske komponenter, der er ustabile. Der arbejdes på at løse sagen.

10. Evaluering

MSU skal som en fast del af sit arbejde årligt evaluere samarbejdet. MSU evaluerede samarbejdet ud fra nedenstående fire spørgsmål:

1. Hvorvidt er de emner vi har på dagsordenen relevante?
2. Hvordan har vi levet op til vores årsprogram?
3. Hvordan fungerer materialet til møderne?
4. Hvordan fungerer dialogen på møderne?

Ad 1) Det er vigtigt at bevare en strategisk flyvehøjde i drøftelserne med fokus på hvor der på tværs af TSO og DSO'er er udfordringer, og hvor vi kan understøtte hinanden. Efterhånden er den rigtige arbejdsform fundet, og det er vigtigt, at der konstant er fokus på at MSU får hævet sig op "af tragten".

Ad 2) Årsprogrammet er en god vejviser for vigtige emner, og det har været robust i fht hvad der er sket. Det er vigtigt at huske på, at det skal være et dynamisk program, der kan ændre sig i løbet af året. Det er vigtigt at der mindst en gang om året afholdes et møde med workshop format med særlig fokus på strategiske perspektiver. Der er ligeledes tilfredshed med, at MSU også ejer konkrete projekter, der skal levere resultater. Der er god fremdrift på projekterne.

Ad3) Materialet til møderne fungerer overordnet set godt. Det er vigtigt at vi laver fælles sagsfremstillinger på tværs af Energinet og Dansk Energi. Del gerne materialet op i hvad der forventes læst og hvad der er frivillig læsning, hvor sidstnævnte skal være et separat dokument.

Ad4) Dialogen på møderne er god og tillidsfuld. Dialogen er kun blevet bedre i løbet af 2018, og der er blevet skabt et godt rum før drøftelser og samarbejde.

11. Eventuelt og kommunikation

Intet at bemærke under eventuelt. I fht kommunikation blev det understreget, at det er vigtigt at de forskellige projekter får tænkt kommunikation ind som en naturlig del af projekterne.